

Секція: Міжнародна економіка.

Дудченко В.Ю.

канд. економ. наук, доцент кафедри міжнародної економіки

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

м. Суми, Україна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ ПРАЦІ

Формування світового ринку праці сьогодні відбувається під впливом динамічних процесів інтеграції, регіоналізації, інтернаціоналізації світового господарства та характеризується набуттям сферою соціальних і трудових відносин глобального характеру. Нерівномірне відновлення економік країн світу у посткризовий період, перегляд національних програм економічного розвитку суттєво впливають на стан, спричиняють структурні та динамічні зміни світового ринку робочої сили. Ефективне формування світового ринку праці залежить від призупинення темпів зростання рівня глобального безробіття, щорічного нарощення нових робочих місць в країнах світу, ефективного покриття потреби національних ринків робочої сили.

Сучасний світовий ринок праці характеризується змістовими змінами в його формуванні, основними з яких є:

- набуття міграцією транснаціонального характеру, що призводить до розповсюдження економічних, соціальних та політичних проблем, які отримали країни як результат негативної дії світової фінансово-економічної кризи, між державами;

- поглиблення соціальних проблем країн-реципієнтів трудових ресурсів через погіршення їх економічного стану, зростання рівня безробіття, погіршення державних фінансів та неможливості підтримки соціального забезпечення мігрантів на достатньому рівні;

- підвищення ролі транснаціональних корпорацій, міжнародної мобільності капіталу, що виявляють (формують) попит на іноземну робочу силу як специфічний сегмент світового ринку праці;

- зміна рис елементів світового ринку праці під впливом від'ємної

динаміки економічного зростання промислово-розвинених країн, порушення макроекономічної рівноваги;

- орієнтир на соціалізацію ринку праці, в країнах з перехідною економікою, що проявляється в розширенні зайнятості, підвищенні добробуту та якості життя населення;

- різноспрямованість потоків міграції;

- зосередження національних програм політики зайнятості на відновленні робочих місць, розширенні соціального захисту та сприянні налагодженні соціального діалогу між робітниками та роботодавцями.

Одним з основних показників, що характеризують стан формування світового ринку праці, є рівень безробіття, тенденції та прогнозні показники якого наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Тенденції та очікувані показники зміни загального рівня безробіття у світі, %

Регіон	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*
Світ	5,5	5,6	6,2	6,1	6,0	6,0	6,0	6,1	6,1
Промислово розвинені країни та ЄС	5,8	6,1	8,4	8,8	8,4	8,6	8,6	8,7	8,6
Центральна та Південно-Східна Європа (крім ЄС) та СНД	8,2	8,1	9,9	9,2	8,5	8,0	8,2	8,3	8,3
Східна Азія	3,8	4,3	4,4	4,2	4,3	4,4	4,5	4,7	4,8
Південно-Східна Азія	5,5	5,2	5,1	4,7	4,4	4,1	4,2	4,3	4,3
Південна Азія	4,1	4,1	4,2	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0	4,1
Латинська Америка та країни Карибського басейну	6,9	6,5	7,5	7,3	6,7	6,6	6,5	6,6	6,5
Близький Схід	10,2	10,1	10,3	11,1	10,8	10,9	10,9	11,0	11,0
Північна Африка	11,1	10,5	10,6	10,4	11,8	12,1	12,2	12,2	12,1

* очікувані показники рівня безробіття

Джерело: Складено автором за даними Міжнародної організації праці (<http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>)

Дані таблиці 1 підтверджують вразливість світового ринку праці, що пояснюється підвищенням рівня безробіття в країнах світу, зокрема в промислово розвинених країнах та ЄС, Північній Африці, Близькому Сході.

До сучасних рис формування світового ринку праці відносяться:

- зростання кількості безробітних серед молоді;
- погіршення соціальної ситуації через вимушене скорочення державами фінансування соціальних видатків;
- погіршення стану дражних фінансів через зростання витрат на допомогу безробітним (особливо в країнах з розвинутою ринковою економікою, де частка даних витрат у державних бюджетах дуже значна);
- погіршення показників середньої тривалості безробіття (особливо в країнах ЄС, що мають боргові проблеми: Греція, Іспанія);
- втрата навиків та кваліфікації особами, що тривалий час знаходяться у статусі безробітних; зростання частки осіб, що перебувають у стані неформальної зайнятості.

Посилення тенденцій глобалізації на сучасному світовому ринку праці призводить до набуття процесом формування світового ринку праці певних рис:

- посилення впливу процесів міжкраїнової міграції на національні ринки;
- підвищення попиту на висококваліфіковану робочу силу з характеристиками, що відповідають вимогам міжнародної економіки;
- посилення сегментації ринку праці;
- посилення трудової міграції, що спричинено демографічними змінами, нерівністю доходів, соціальними конфліктами, змінами клімату;
- орієнтир національного рівня регулювання міграції на пошук додаткових засобів ефективного використання трудових навиків та грошових коштів мігрантів;
- посилення вимог до системи управління процесами міграції, розвитку зв'язків та міжнародного співробітництва у сфері міграції з метою максимізації переваг трудової міграції.

Таким чином, результативне використання фактичних змін характеристик праці, ступінь ефективності функціонування національних ринків праці є на сьогодні визначальним фактором успішного перебування країни у глобальному середовищі.